

Al notari Riera el veig molt sovint; es passeja pels boscos de Romanyà, a l'ombra de les alzines, on he acabat “Mirall trencat”. Mirem junts les postes de sol més carminades del món i els naixements de lluna més emperlats.

(Mercè Rodoreda, pròleg de *Mirall trencat*, 1974)

Mercè Rodoreda (Barcelona 1908 - Girona 1983), novel·lista reconeguda internacionalment, va triar Romanyà de la Selva per escriure i per viure els darrers anys de la seva vida, i també per reposar eternament en el petit cementiri situat a la vora del dolmen de la Cova d'en Daina. Dins del municipi de Santa Cristina d'Aro i al cor de la serralada de les Gavarres, Romanyà és una fita important de la geografia literària de Mercè Rodoreda, com ho és Barcelona, la ciutat on va néixer i va viure fins que va marxar a l'exili, primer a París, després a Ginebra.

A Romanyà, Rodoreda hi va escriure algunes de les pàgines més belles i més punyents de la literatura catalana del segle XX. Hi va acabar *Mirall trencat*, hi va escriure els viatges de *Viatges i flors*, hi va començar i acabar *Quanta, quanta guerra...*, i ho va fer envoltada “d'aquestes muntanyes segures, sempre verdes”, que li donaren “grans quantitats de pau”. I, a més, Mercè Rodoreda va descriure Romanyà en aquestes obres. La muntanya i les dues cases on va viure, envoltades de jardí i de bosc, van ser decisives en la darrera etapa de la vida i de la carrera literària de Mercè Rodoreda. No es pot entendre la darrera part de la seva obra, si no es perceben les sensacions d'aquesta muntanya, si no es té present l'ambient que envoltava l'escriptora aquells anys: una natura exuberant que la seduïa, que l'abassegava, que se la menjava de viu en viu, a ella que havia sospirat sempre pels arbres i per les flors, que havia descrit les plantes mitificades dels jardins de la infantesa.

De bon començament, amb unes “amigues d'anys”, féu estada a l'hostal, la masia que avui s'anomena El Refugi. Mentrestant, la seva amiga Carme Manrubia es feia construir la casa en el terreny que havia adquirit just al final de la urbanització d'en Cama, en el camí que porta al Mirador de les Mirandes, sobre la Vall d'Aro. L'any 1972 van estrenar aquesta primera casa que va acollir Mercè Rodoreda, “com per art d'encantament”, - escrigué - “em vaig trobar al bell mig de moltes muntanyes d'alzines, a dintre d'un xalet situat a vora del dolmen de Romanyà”, escrigué. Una tanca de fusta blanca diferencia la casa de la resta de les construccions de l'entorn. És una casa oberta cap a fora, oberta al jardí. I al bosc. La casa porta el nom d'El Senyal Vell (abans El Senyal), pel protagonista de la novel·la de Hermann Hesse, Demian. Al jardí s'hi poden veure encara els arbres que Manrubia i Rodoreda hi van fer plantar quan el van dissenyar: “una olivera de tres branques, signe de pau, senyoreja a l'entrada al costat de tres xiprers, signe de bon acolliment”, tal com escrigué a *Viatges i flors*; o els tres cedres a imatge i semblança dels del jardí de *Mirall trencat*, “a l'acabament del terreny hi ha tres cedres centenaris. Diuen que porten sort.”

A la segona casa, la que Rodoreda es va fer construir en el terreny que havia adquirit just al costat d'El Senyal Vell, que va estrenar l'any 1979, hi vivia “com el peix a l'aigua”, segons l'expressió que fa servir en una de les cartes dirigida al seu editor Joan Sales. I afegia: “Moltes nits, ja us ho vaig dir, si m'adormo tard, llegint, abans de ficar-me al llit surto a l'esplanada i m'hi passejo. Si fos jove, saltaria i correria a la claror de la lluna.” De tot el voltant del que seria l'edifici, Rodoreda va fer tallar quasi tots els suros i arboços i va crear-hi el jardí, amb l'esplanada a davant, abans mateix que la casa fos acabada. El va omplir de flors, arbusts i arbres de jardí. Va crear un oasi florit entorn de l'habitable i va deixar el bosquet d'alzines sureres i arbocers al pendís de la part de darrera, lluny de la casa, d'aquesta manera s'assegurava una vista esplèndida sobre la vall i molt més enllà. El xalet, però, era petit: una sola habitació per a ella i prou. Perquè Rodoreda va triar Romanyà per escriure. I escriure és estar sol, que deia ella.

El Refugi, El Senyal Vell, la Casa Rodoreda, el Mirador de les Mirandes “des d'on es pot veure amb una girada d'ulls el mar i la cresta blanca dels Pirineus”, el dolmen on Rodoreda reposava la seva mà “per veure si podia copsar-ne la influència màgica dels corrents tel·lúrics i dels corrents aeris”, el cementiri on reposa sota del xiprer i prop del dolmen, heus aquí els punts d'aturada de l'itinerari rodoredià al bell mig de les Gavarres, que ella considerava “un dels paisatges més dolços de Catalunya”.

Mariàngela Vilallonga
Universitat de Girona
Institut d'Estudis Catalans

MERCÈ RODOREDÀ A ROMANYÀ

Mirador de les Mirandes

El Senyal Vell

Sant Martí de Romanyà

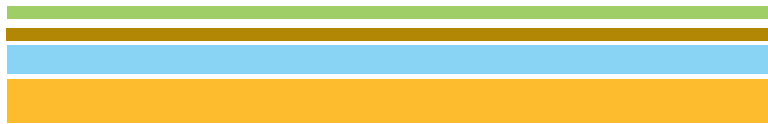
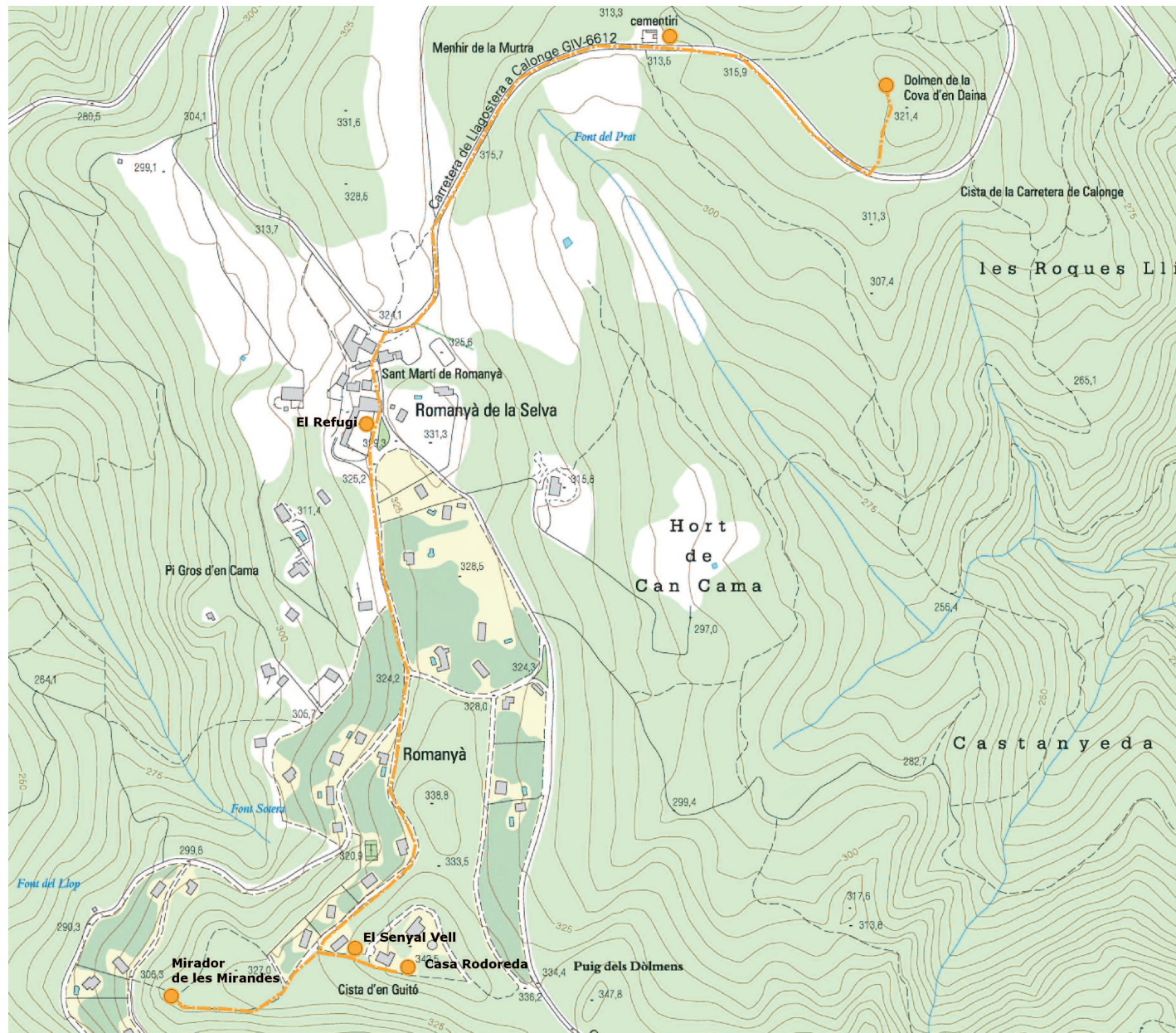

Cementiri

Dolmen de la Cova d'en Daina

AJUNTAMENT DE
SANTA CRISTINA D'ARO

CÀTEDRA
M.ÀNGELS
ANGLADA
UNIVERSITAT DE GIRONA

FUNDACIÓ
MERCÈ
RODOREDA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

EL REFUGI

Consorci de les Gavarres

Diputació
de Girona

Generalitat de Catalunya
Institució de les Lletres Catalanes

CONSELL COMARCAL
DEL BAIX EMPORDÀ

Per a més informació:
www.santacristina.net
www.udg.edu/cmaa/
www.elrefugi.es
www.mercerodoreda.cat
www.consorcigavarres.org

Rodoreda
Romanya

MERCÈ RODOREDA

A ROMANYÀ

